

Περιεχόμενα / Contents

Η Ανάλυση Δεδομένων / L' Analyse des Données

Jean-Marie Monget , Data Analysis, past and present paradigms	5
Α. Καραπιστόλης , Ιεραρχική Ανάλυση	7
Ν. Κουτσουπιάς, Γ. Σκέμπερης, Γ. Νιχωρίτης , Η Επιστημονική Έρευνα στα Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων	9
Γ. Σταλίδης, Α. Καραπιστόλης , Πολυδιάστατη ανάλυση της εικόνας της Θεσσαλονίκης και της ικανοποίησης των επισκεπτών της για την εξαγωγή κανόνων μάρκετινγκ τουριστικών προορισμών	11

Εφαρμογές στην Ψυχολογία - Εκπαίδευση I / Applications in Psychology - Education I

Ε. Δημητριάδης, Α. Καλτσίδου, Γ. Ξανθόπουλος , Η Ικανοποίηση, από τη Ζωή, των Φοιτητών του ΤΕΙ Καβάλας	13
Α. Καράκος, Κ. Στεργίδης, Κ. Τσίκνας , Επιλογή κατεύθυνσης σπουδών των φοιτητών του τμήματος ΗΜ&ΜΥ του ΔΠΘ	15
Α. Στογιαννίδης, Ν. Κουτσουπιάς , Ανάλυση του Πιλοτικού Προγράμματος Σπουδών για το Μάθημα των Θρησκευτικών στην Ελλάδα	17
Π. Πολυχρονίδου, Π. Παναγιωτίδου, Ι. Μαγκούση , Η χρησιμότητα της επιλογής του μαθήματος «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας» της Γ' Τάξης Λυκείου για τους φοιτητές των τμημάτων Λογιστικής	19
Β. Τσιάντος, Ν. Μήττας , Χρήση Πολυμεταβλητής Ανάλυσης Διασποράς και Ανάλυσης Επιβίωσης για την Μελέτη των Παραγόντων που Επηρεάζουν τη Διάρκεια Φοίτησης και τον Τελικό Βαθμό Πτυχίου των Φοιτητών Τμήματος της Σ.Τ.Ε.Φ. του ΤΕΙ Καβάλας	21
Α. Μανδήλας, Γ. Φλώρου, Α. Κουρτίδης, Ι. Πετασάκης , Πρόγραμμα Σπουδών Λογιστικής και Ανάγκες της Αγοράς: Έρευνα σε Καθηγητές στην Ελλάδα	23

Εφαρμογές στην Οικονομία – Διοίκηση I / Applications in Finance - Management I

Π. Μπόσκου, Α. Καρασαββόγλου, Α. Τσούργιαννης , Ανταλλακτικά Δίκτυα και η περίπτωση του ΠΕΛΙΤΙ	25
Αν. Κηπουρός, Αλ. Κηπουρός , Σκοπός και στόχοι της εταιρικής διακυβέρνησης και ο βαθμός τήρησης των αρχών εταιρικής διακυβέρνησης	27
Α. Τόκος, Α. Βαζακίδης , Μελέτη της φορολογικής πολιτικής του κώδικα φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα (1994 – 2009)	29
Α. Τσισινού, Γ. Φλώρου, Σ. Βαλσαμίδης , Φορολογικό εισόδημα των ελληνικών περιφερειών	31
Α. Δημήτογλου , Η σχέση χρηματοοικονομικής ρύθμισης και ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών	33
Κ. Καλαμπούκα , Η συμβολή του γενικού εμπορικού μητρώου στην αύξηση της επιχειρηματικότητας	35

Προσκεκλημένοι Ομιλητές / Invited Plenary Session

M. Greenacre , Canonical Correspondence Analysis: a versatile extension of Correspondence Analysis	37
---	----

Ανάλυση του Πιλοτικού Προγράμματος Σπουδών για το Μάθημα των Θρησκευτικών στην Ελλάδα

Α. Στογιαννίδης¹, Ν. Κουτσουπιάς²

¹Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ²Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Με την παρούσα εργασία επιχειρούμε να παρουσιάσουμε έναν καινούριο τρόπο ανάλυσης των Αναλυτικών Προγραμμάτων. Η καινοτομία έγκειται στο ότι χρησιμοποιούμε την Παραγοντική Ανάλυση των Αντιστοιχιών ως εργαλείο Διδακτικής Ανάλυσης.

Για την υλοποίηση του σκοπού μας εστίασαμε την προσοχή μας στο νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το Μάθημα των Θρησκευτικών. Η επιλογή μας για το Μάθημα των Θρησκευτικών υπαγορεύεται από το προσωπικό μας ευρύτερο επιστημονικό γνωστικό αντικείμενο (Σχολική Παιδαγωγική και Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών). Λόγω της μεγάλης έκτασης των δεδομένων, περιοριστήκαμε στο Πρόγραμμα Σπουδών που αναφέρεται στην Α' Γυμνασίου.

Το Πιλοτικό αυτό πρόγραμμα δεν ανήκει στην κατηγορία των υφισταμένων μέχρι σήμερα Αναλυτικών Προγραμμάτων Στόχων, αλλά στοιχειοθετεί μία άλλη, η οποία φιλοδοξεί να βελτιώσει ποιοτικά τη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης ο πρόκειται για τα Προγράμματα Διαδικασίας. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίον διερευνήσαμε τα ακόλουθα δομικά στοιχεία από το εν λόγω Πρόγραμμα Σπουδών: α. Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα, β. Δραστηριότητες των Μαθητών και γ. Προσδοκώμενες Επάρκειες των Μαθητών. Θεωρήσαμε κάθε μία πρόταση που απαντάται στα παραπάνω δομικά στοιχεία ως μονάδα ανάλυσης.

Για τη Διδακτική Ανάλυση των παραπάνω δομικών στοιχείων βασιστήκαμε στην Ταξινόμια των Μαθησιακών Στόχων του Γνωστικού Τομέα και του Συναισθηματικού Τομέα, όπως αυτές παρουσιάζονται στο έργο των Benjamin Bloom και του μαθητή του, Lorin Anderson. Τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η μελέτη μας μπορούν να αξιοποιηθούν για την ποιοτική βελτίωση του Περιεχομένου των επιμέρους δομικών στοιχείων των Αναλυτικών Προγραμμάτων.

Analysis of the new Pilot Curriculum for Religious Education in Greece

A. Stogiannidis, N. Koutsoupias

Aristotle University of Thessaloniki, University of Macedonia

This study is introduction a new way of analyzing school curricula. The novelty is that we use correspondence analysis as a Didactic Analysis tool.

For the realization of our goal we focus on the new Pilot Program for religious education. Due to the large-scale of available data we applied the method on the curriculum of the 1st grade of the Junior High School.

This pilot program is not categorized in any of the existing Objectives Based Curriculum Models, but constitutes a new category that aims to improve the teaching-learning process and is related to the Process Based Curriculum Model. Thus we investigate the following components of this Program:

A. Expected Learning Outcomes, B. Learning Activities and C. Expected Competencies Proficiency. We consider each proposal encountered in the above components as a unit of analysis.

For the Didactic Analysis of these components we rely on the Classification of Learning Goals of the Cognitive and Affective Domains, as presented in the work of Benjamin Bloom and his student, Lorin Anderson.

The conclusions reached by our study can be used to improve the quality of the content of individual components of School curricula.

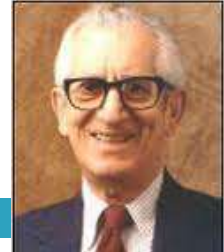
7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ανάλυσης Δεδομένων
Καβάλα 2013

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΙΛΟΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

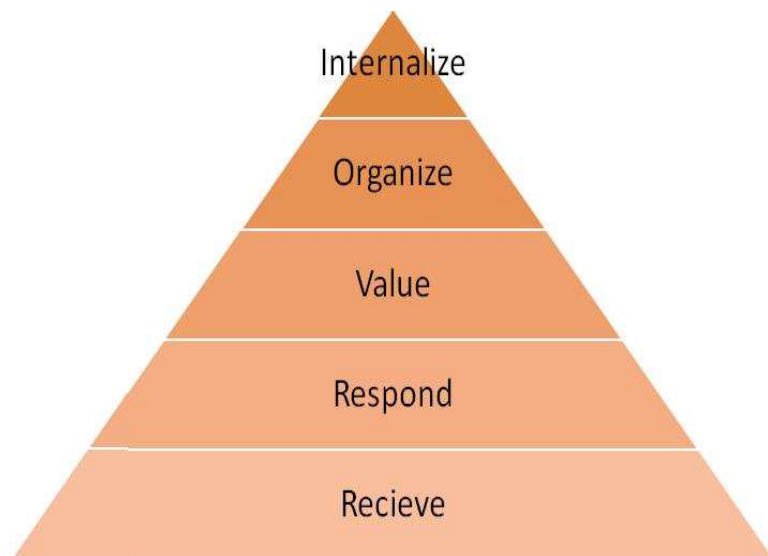
Α. Στογιαννίδης
athastog@auth.gr

Ν. Κουτσοπιάς
nk@uom.gr

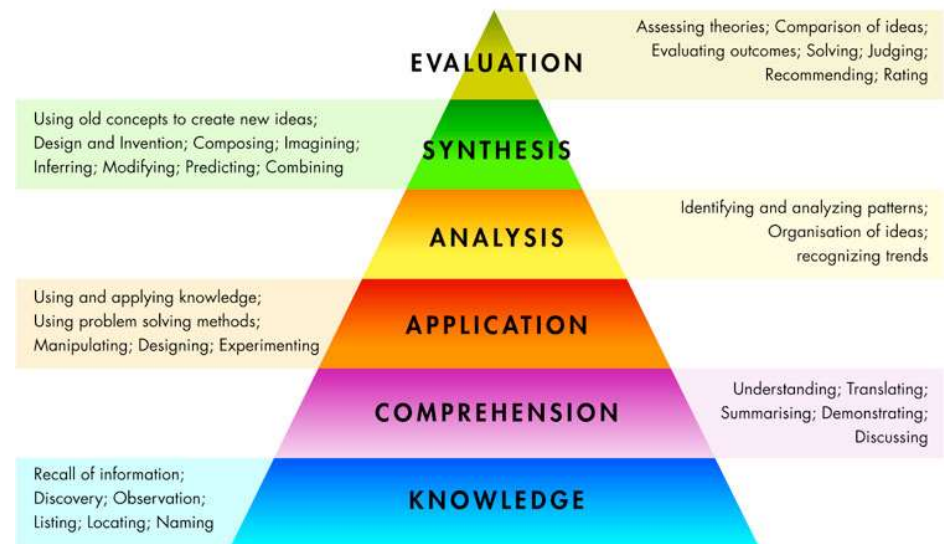
Στοχοταξινομίες Bloom

Για την ανάλυση των στόχων βασιστήκαμε στις Στοχοταξινομίες που δημιούργησαν ο Benjamin Bloom και οι συνεργάτες του, και οι οποίες αφορούν τον γνωστικό τομέα όσο και τον συναισθηματικό τομέα.

B L O O M S T A X O N O M Y

Εντοπισμός Στόχων

Για να εντοπίσουμε τους στόχους του παραπάνω Προγράμματος Σπουδών ανατρέξαμε στα εξής δομικά στοιχεία του:

- α. Γενικοί Σκοποί και προσανατολισμοί του ΜτΘ στο νέο ΠΣ.
- β. Γενικοί στόχοι της τάξης.
- γ. Θεματικές Ενότητες, από τις οποίες κρίνονται κατάλληλες για τη διερεύνηση του θέματός μας οι παρακάτω υποενότητες:
  - γ1). Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα για κάθε θεματική ενότητα.
  - γ2). Μαθησιακές Δραστηριότητες για κάθε θεματική ενότητα και τέλος.
- δ. Προσδοκώμενες επάρκειες των μαθητών.

Μεταβλητές & Κλάσεις

Έτσι λοιπόν, έχοντας ως γνώμονα, από τη μια τις στοχοταξινομίες Bloom και από την άλλη τα δομικά στοιχεία στα οποία επιθυμούμε να εντοπίσουμε τους μαθησιακούς στόχους, διαμορφώσαμε τις παρακάτω 23 μεταβλητές και 46 κλάσεις:

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΛΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ (1=ΝΑΙ/2=ΟΧΙ)											
ΓΓΝ (Γνωστικός τομέας – Γνώση)	ΓΚΤ (Γνωστικός Τομέας – Κατανόηση)	ΓΕΦ (Γνωστικός Τομέας – Εφαρμογή)	ΓΑΝ (Γνωστικός Τομέας – Ανάλυση)	ΓΣΥ (Γνωστικός Τομέας – Σύνθεση)	ΓΑΞ (Γνωστικός τομέας – Αξιολόγηση)	ΣΠΡ (Συναισθηματικός τομέας – Πρόσληψη)	ΣΑΝ (Συναισθηματικός τομέας – Ανταπόκριση)	ΣΑΠ (Συναισθηματικός τομέας – Αποτίμηση)	ΣΟΡ (Συναισθηματικός Τομέας – Οργάνωση)	ΣΧΑ (Συναισθηματικός τομέας – Χαρακτηρισμός)	
ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΛΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ (1=ΝΑΙ/2=ΟΧΙ)											
ΚΑΤ1	ΚΑΤ2	ΚΑΤ3	ΚΑΤ4	ΚΑΤ5	ΘΕΜ1	ΘΕΜ2	ΘΕΜ3	ΘΕΜ4	ΘΕΜ5	ΘΕΜ6	ΘΕΜ7
Γενικοί Σκοποί και Προσανατολισμοί	Γενικοί Στόχοι Τάξης	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Δραστηριότητες	Προσδοκώμενες Επάρκειες	1 ^η Θεμ. Ενότητα	2 ^η Θεμ. Ενότητα	3 ^η Θεμ. Ενότητα	4 ^η Θεμ. Ενότητα	5 ^η Θεμ. Ενότητα	6 ^η Θεμ. Ενότητα	Δεν ανήκει σε θεματική ενότητα αλλά στις κλάσεις ΚΑΤ1 ή ΚΑΤ2 ή ΚΑΤ5

Παράδειγμα κατηγοριοποίησης των δομικών μονάδων (I)

1. Η περίοδος:

«οι μαθητές να κατανοήσουν τη συγκρότηση και την πορεία της Χριστιανικής Εκκλησίας εντός του ιστορικού και πολιτισμικού πλαισίου της ύστερης Αρχαιότητας» κατηγοριοποιείται ως έξης:

- Εμφάνιση της κλάσης ΚΑΤ2, διότι ανήκει στους Γενικούς Στόχους Τάξης,
- Εμφάνιση της κλάσης ΚΑΤ7, διότι δεν ανήκει σε καμία θεματική ενότητα,
- Εμφάνιση της κλάσης ΓΚΤ, διότι το επιθυμητό μαθησιακό αποτέλεσμα είναι όχι απλώς μία απομνημόνευση εννοιών και γεγονότων αλλά η ερμηνεία και η κατανόησή τους και τέλος
- Εμφάνιση της κλάσης ΓΑΝ, διότι εμμέσως υποδηλώνεται ανάλυση ενός όλου (πορεία Χριστιανικής Εκκλησίας) και συσχετισμός μεταξύ εννοιών και γεγονότων που συνιστούν αυτό το όλο.

Για όλες τις υπόλοιπες κλάσεις επισημαίνουμε την απουσία τους διότι δεν υπάρχουν στοιχεία στη συγκεκριμένη περίοδο που να δικαιολογούν την ύπαρξή τους.

Παράδειγμα κατηγοριοποίησης των δομικών μονάδων (II)

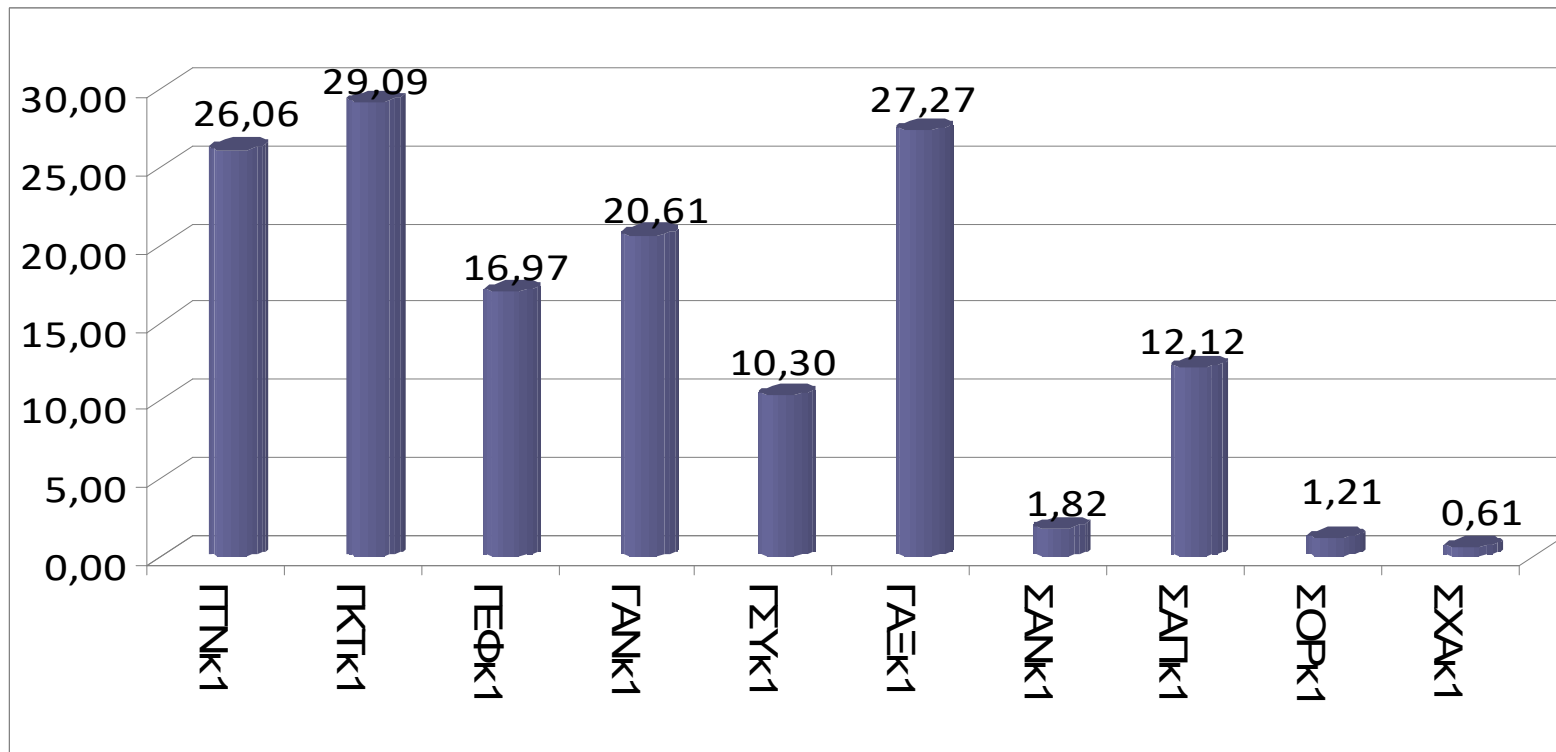
2. Η περίοδος:

«Οι μαθητές αναπτύσσουν θετική στάση απέναντι στον διάλογο θρησκείας-πολιτισμού και τον πλούτο που παράγεται» ταξινομείται ως ακολούθως:

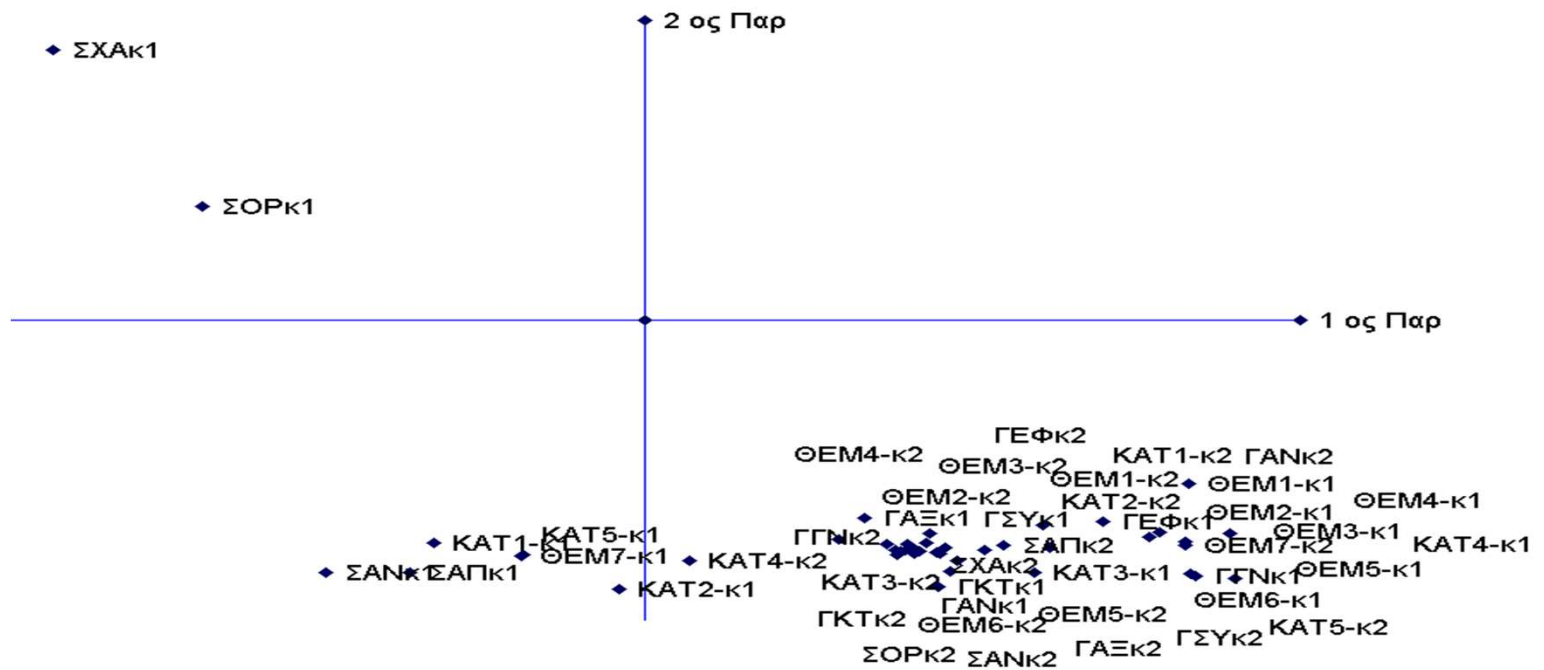
- Εμφάνιση της κλάσης ΚΑΤ3, διότι ανήκει στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα
- Εμφάνιση της κλάσης ΘΕΜ, διότι ανήκει στη 2η θεματική ενότητα,
- Εμφάνιση της κλάσης ΣΑΠ, διότι το επιθυμητό μαθησιακό αποτέλεσμα εκφράζει μια εκτίμηση, αποδοχή και υιοθέτηση μιας αξίας σε τέτοιο βαθμίο, ώστε η συμπεριφορά του μαθητή να κατευθύνεται προς την πραγμάτωσή της.

Για όλες τις υπόλοιπες κλάσεις επισημαίνουμε την απουσία τους διότι δεν υπάρχουν στοιχεία στη συγκεκριμένη περίοδο που να δικαιολογούν την ύπαρξή τους.

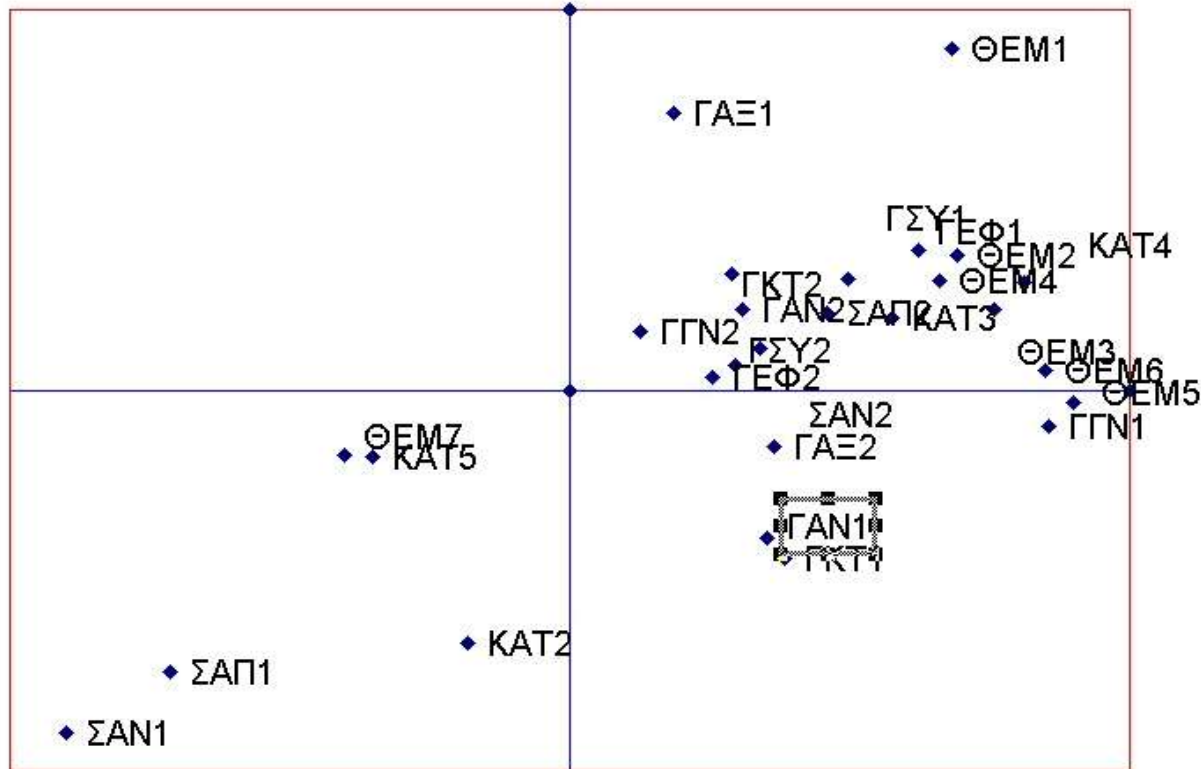
Σχετικές κατανομές εμφανιζόμενων ιδιοτήτων.

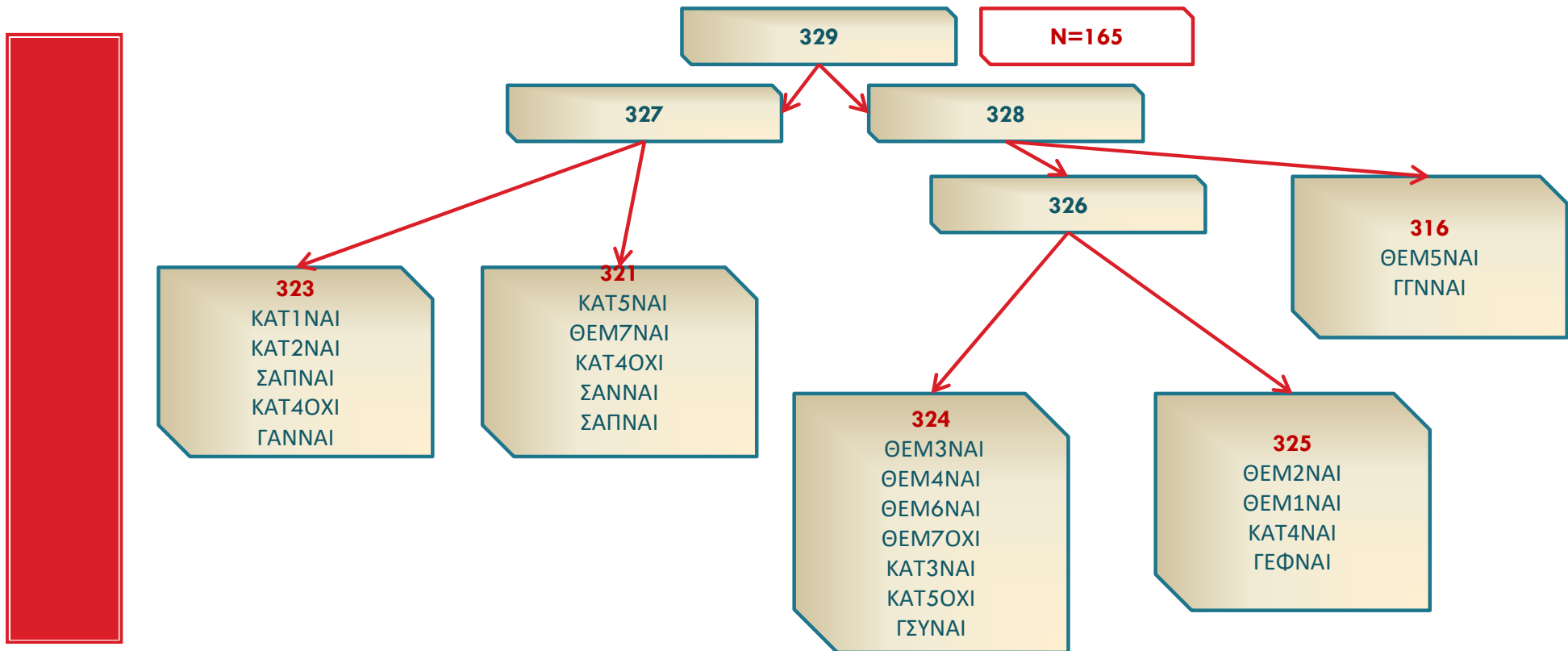
Το πρώτο (1-2) παραγοντικό επίπεδο (I)

Το πρώτο (1-2) παραγοντικό επίπεδο (II)

Δενδρόγραμμα Ταξινόμησης

Συμπεράσματα (I)

Η ανάλυση των δεδομένων, που προέκυψαν από τη μελέτη του Προγράμματος Σπουδών για το Μάθημα των Θρησκευτικών της Α' Γυμνασίου, μας οδήγησε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

1. Ο προβληματισμός και το ενδιαφέρον των συντακτών του εν λόγω Προγράμματος σπουδών δεν φαίνεται να έχει μια ομοιομορφία στα επιμέρους δομικά του στοιχεία ως προς την επιλογή των μαθησιακών στόχων.
2. Θα περιμέναμε όμως στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα των επιμέρους θεματικών ενοτήτων, να υπάρχει μια πιο ομοιόμορφη κατανομή ανάμεσα σε μαθησιακούς στόχους του γνωστικού τομέα και εκείνους του συναισθηματικού. Κάτι τέτοιο όμως δεν προκύπτει από την ανάλυση των δεδομένων.

Συμπεράσματα (II)

3. Συγκεφαλαιώνοντας τα συμπεράσματα 1 και 2, προκύπτει ότι υπάρχει μια αναντιστοιχία μεταξύ της στοχοθεσίας του εισαγωγικού μέρους του Προγράμματος Σπουδών και του κυρίως μέρους, δηλ. μεταξύ Γενικών Προσανατολισμών του Μαθήματος και Στόχων της Τάξης από τη μια πλευρά, και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων των επιμέρους θεματικών ενοτήτων από την άλλη. Ενώ η πρώτη πλευρά επισημαίνει την ανάγκη ηθικής καλλιέργειας, η δεύτερη επιμένει στην καλλιέργεια κυρίως της γνώσης.

Το γεγονός αυτό δημιουργεί προβληματισμούς και ερωτηματικά, ως προς τη δομή, συγκρότηση, εσωτερική αλληλουχία και οργάνωση του εν λόγω Προγράμματος.

Πρόταση

Τελειώνουμε την παρουσίασή μας με μία πρόταση προς την επιστημονική κοινότητα:

Πρόταση

Με βάση τα μέχρι τώρα πορίσματα από το χώρο της έρευνας ποσοτικής ανάλυσης περιεχομένου σχολικών βιβλίων ακολουθήσαμε για πρώτη φορά στην εκπαιδευτική έρευνα κατηγορίες με διδακτικό περιεχόμενο.

Είδαμε δηλ. το περιεχόμενο όχι στην νοηματική του συνάφεια, αλλά ως δομικό στοιχείο μιας διδακτικής ανάλυσης.

Πρόταση

Κατά δεύτερο λόγο, θεωρήσαμε την κάθε πρόταση, όχι μόνο ως δομικό στοιχείο διδακτικής ανάλυσης αλλά ταυτόχρονα και ως μονάδα ανάλυσης δεδομένων.

Πρόταση

Κατά τρίτο λόγο, για πρώτη φορά στην εκπαιδευτική έρευνα, συνδέσαμε όλα τα παραπάνω με την Παραγοντική Ανάλυση των Αντιστοιχιών, για να αναλύσουμε προτάσεις Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών, και να εξάγουμε έτσι συμπεράσματα με ενδιαφέρον για το χώρο της διδακτικής ανάλυσης.

Πρόταση ... GE.DI.AN.

Για τους παραπάνω τρεις λόγους, προτείνουμε και θέτουμε στην κρίση της επιστημονικής κοινότητας τη χρήση του όρου GE.DI.AN. δηλ. Γεωμετρική Διδακτική Ανάλυση (Geometrical Didactical Analysis), διότι συνδυάζει την Διδακτική Ανάλυση με τη μέθοδο γεωμετρικής απεικόνισης των δεδομένων μας, συνθέτοντας μια εφαρμογή της Παραγοντικής Ανάλυσης των Αντιστοιχιών στο χώρο της εκπαιδευτικής έρευνας.

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας...